

CORNAT (*Coronat*) (I) i CORNADÓ (II)

Noms de muntanyes.

(I) *Cornat* o *Mont-Cornat*. Oït *kurnát* per mi mateix (xxvi, 111.11), i per Fouché. Forma el trifini entre Noedes, Jújols i Évol (cf. m. francès al 50.000).

MENCIONS ANT. Ja figura en una donació feta l'a. 957 pel Comte de Cerdanya al mon. de Ripoll, de l'alou d'Évol, on *MarcaH.* (colle. 871.12f) ha imprès erròniament T per C-: «in valle Confluente --- *Evolu*, --- afr. I in monte *Cornado* vel in villa *Bardolio* --- *Oleta* --- II *Uiliolos* [lleg. *iulioles* = Jújols], --- III *ipsa Erola* --- IV flumine *Tedo*» (doc. 92), err. ja corregida (segons l'índex) com *Cornado* en *Cat. Car.* II, 169.71.

A desgrat d'aquesta antiga data és forma ja sincopada de *Coronado*: avui rediviva en l'ús popular del país, on jo vaig oïr sobretot *ə munʎkurnát*: a Noedes (xxvi, 109), a Conat (95.6) i a Évol (xxiii, 180.19).

ETIM. A base de la forma sincopada, *AlcM* suposa que vingui d'un *CORNUATUS, en lloc del ll. CORNUTUS 'banyut', potser com a natural protesta contra la fantàstica afirmació de Fouché que sigui un nom pre-romà.¹

És un derivat de *corona* en una de les accs. figures del sentit general de 'capdamunt d'una cosa o persona' i d'un arbre tallat (cf. l'*Avet Coronat* i *DECat* II, 945b42,49), també 'cap elevat d'una muntanya, especialment 'cim planer i arrodonit': «*terra super Choronas*» etc., en docs. pirinencs des de 975 i 990, des de la SdUrg. fins a Jaca (i recordem la *Gelera de Coronas* entorn del Pic d'Aneto) (945b54-955a11); NL de molts turons a l'alt Aragó i al Lluçanès (notes 1, 2, 3); i també al llarg del P. Val. 2 i a les Illes; i fins i tot manllevat del romànic per l'albanès (a9). Ja allí explico que ve de *Coronat* el nom del *Mont-Cornat* de Noedes.

Però res d'extraordinari no hi ha en aquesta síncopa de la *o* pretònica, que veiem repetida en el cast. *cornado* nom d'una mena de moneda (*DECH*, s. v.); de manera que *cornados* significa uns «cerros» en un doc. de Jaca de 1471 (a16). Doncs, si hi ha la *Corona de Muntanyola* i la *Corona de la Roca*, cims de l'alt Lluçanès, això ens condueix a la simple i convincent etimologia d'un nom de puig molt repetit en totes les comarques del Nord, Mallorca; i singularment a l'Alt Lluçanès:

(II) CORNADÓ. La carena més alta de la serra de Matamala, en el terme de Las Llosses, tocant al d'Alpens, és la serra de *pučkurnadó* (1932, 1954, XII, 163); d'un altre, que l'inf. pronuncia *puškurnaló*, a Sant Boi de Lluçanès (XLVI, 151.45). Un altre, *Puigcornadó*, petit, rodó i una mica punxegut, a l'alta vall de Camprodon, dret al S. de Vilallonga i E. de St. Bernabé (1970); *Puig Cornadó* prop de Viladrau (mapa Aeger-ter del Montseny); turó baix i rodó (cota 532) entre l'església de St. Aniol de Finestres i el Morral (cota 665): tres informadors ho digueren així, i un altre ho alterava en *p-kurnaló*.

En fi *Es Cornadó* és un dels cims més destacats de

la Serra de Tramuntana de Mallorca, gran pic rocós i espadat entre *S'Arrom* i *el Barranc*, damunt Sóller, enfront del Puig de l'Ofra (XII, 113); i cf. Arbona (*Sóller*, p. 10). Sobre el qual vaig donar detalls i fer conjectures etimològiques en el vol. I, 114-5; V. allí per a un homònim que sembla haver-hi en el te. d'Andratx.

Així com el *Mont-Cornat* o *-Cornat*, i els *Corona* o *Corones* anomenats més amunt, són cims amples i planers de damunt, els puigs *Cornadó* són petits, envist les altures adjacents; fins el de la Serra de Matamala, sobresurt poc per sobre de la resta de la seva carena; i el de Sóller és aspre, però prim i punxegut, i no tan alt com el Puig de l'Ofra. Per això els esqueia la formació diminutiva *Cornad-ó*. Descartem, ara sense escrupol les dues etimologies que vaig assajar, amb gran dubte, en l'article del vol. I: no pot ser d'origen aràbic un nom repetit al Nord del Princ.: només des del Montseny cap al Nord. Tampoc és sostenible suposar-hi un genitiu en -ORUM (espècie morfològica raríssima a la nostra toponímia) del ll. CORNETUM 'bosc de corners', arbret bastant rar a Terra Ferma i desconegut a Mallorca. Altrament, a les zones indicades delà del Montseny, el nom és *corniers* (CORNICULARIOS no pas CORNUS); i preguntats els informadors d'Alpens i Les Llosses digueren que no n'hi havia prop de *Puig-cornadó*.

¹ Si fou per això he de dir «*mea culpa*»: perquè, no gosant retornar a l'autor (professor de la Univ. de París) el treball que, abans de la seva lamentable conversió al xarlatanisme, m'havia promès per a la *Misc. Fabra*, vaig consentir (sense fer mal a l'obra dedicada al mestre), a imprimir aquest trist engendrall en els *A. I. Ling. Un. Cuyo* III, 71. Fouché, des que obtingué la seva càtedra de París, havent perdut el control dels seus mestres Grammont i Millardet, es llançà a escriure articles sobre el que no sabia, en llengües com el basc i el grec, que no havia estudiat. — ² *La Corona* a la Pobla Llarga (xxxii, 113.25), *La Coroneta* a Vilanova d'Alcolea (xxvii, 169.21), *La Coronella* de Puçol (xxx, 49.18), *El Coronat* a Benicàssim (xxxii, 113.25). Per a *Corona* d'Eivissa, és possible una etim. aràbiga: V. vol. I, 115-116, potser també aplicable a algun d'aquests NLL valencians.

CORNELLA

Nom de lloc que correspon a tres municipis dels Pirineus Orientals, un del Gironès i un altre del Baix Llobregat:

1) *Cornellà de la Ribera*: Municipi del Rosselló, cantó de Millars, situat al Riberal vora la Tet.

PRON. POP.: *kurnalá*, oït a Vilanova de la Ribera (1960). Gentilici: *kurnalónéys* a Vilanova de la Ribera (1960); *kurnalórénys* a Cornellà mateix (1960).

DOC. ANT. *Corneliano* 898 (Alart, *Cart. rouss.*, 119), 915 (id., 121), 1025 (id., 46-47), 1079 (*CollMoreau* xxxii, 47), *villa Cornelianum* 951 (Alart, *Not. hist. comm. Rouss.* I, 107), *Corneliano de Riberia* 1128